

БИТОЉСКИ ГЛАСНИК

НЕЗАВИСАН ПОЛИТИЧКИ ИНФОРМАТИВНИ ЛИСТ

Уредништво и администрација
Булевар бр. 137
Ручно писма се не враћају
Неплаћена писма не примају се

УРЕЂУЈЕ
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР
Битољ, Год. I

ПРЕТПЛАТА:
За годину 50 динар — За шест мес. 30 динар.
ЗА ИНОСТРАНСТВО:
за годину 150 динар.

Наша реч

Одавно се осећала потреба да се у Битољу покрене гласило, које ће на објективан и реалан начин обавештавати грађане о оним потребама које у првом реду интересује наш град и његову околину.

Наш лист ће, дакле, доносити све оно што је уско везано за живот нашега града и његове околине.

Даће места свакоме, који у овоме правцу жели да са нама сарађује.

У томе циљу не жалећи труда и материјалних сретстава, рачунајући на потпору пријатеља одважили смо се да покренемо Битољ „Гласник“ који ће служити за заштиту интереса Битоља и његове околине.

РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

Зар тај Београд није постао у последње време центар у који су врло често гости највиђенији политичари Европе?

Је ли тога било раније и колико?

На ово питање нека одговоре они који ове очигледне успехе наше спољне политике негирају.

Цео народ од Триглава до Ђевђелије и од Тимока до плавог Јадрана осетио је да је нашом државом прострујао нов живот, вођен сигурном руком човека који гледа на све ствари реално и који сва питања решава **онако како то захтевају витални интереси наше домовине у првом реду.**

И Јужна Србија осетила је дах новог бољег времена.

Осетила је да је на управу земље дошао човек који гаји нарочите симпатије за наш класични Југ.

Имали смо ретко задовољство да га видимо у нашој средини, да осетимо љубав коју према нама гаји, да осетимо племенито срце које за нас искрено куца. Чули смо његову реч, реч искрену и мушку, која је звучала као пророчанство, али која је на нас учинила утисак свечане заклетве да ни наш Битољ *неће дуго чекаати да и он осети благодети новог доба, да се заустави даље његово пропадање, јер је он то то својој историјској улози потпуно заслужио.*

Нисмо навикли, нити се то досада десило, да су речи нашега вође биле само обећање. Чврсто смо уверени да ће он своју реч дати Битољу ускоро испуњити.

Ускоро ће Битољ и његова околнина осетити стварно интересовање оних у чијим рукама лежи судбина нашега народа.

Није далеко дан када ће дубравама и плодним пределима Битољске околине и живојисне Пресије писак локомотиве навести ново доба у животи нашега намученога краја.

Уверени смо да ће ускоро бити решено питање регулисања црне реке и тиме учинити крај вековним патњама од њене поплаве и да плодна Пелагонија неће бити у будуће центар маларије и беде.

Ова наша вера непоколебљива је, јер је положена у реч човека који је својим конструивним радом великог немара дао и сувише доказа чврстине свога карактера и стваралачке моћи.

То је Г. Др Милан М. Стојадиновић, државник бриљантних способности, наш данашњи и будући вођ.

Г. Др. Милан М. Стојадиновић

Писати о нашем еминентном претседнику Краљевске Владе и Вођи Ј.Р.З. потребно је много способности и познавања догађаја на које је утицао или их стварао г. Др. Стојадиновић.

Писати о државнику, који више од три године држи у својим снажним рукама крму нашег државног брода није ни лако ни обично.

Тешко је писати о стручњаку који је питање наших државних финансија, које су за многе остале претстављале гордијев чвор, решио на један ретко смео начин, тако да је тај његов финансијски подухват оцењен од светских финансијских стручњака као ретко генијално дело, и послужио многим као углед велике државничке и финансијске мудрости.

Као од шале он је регулисао питање многих наших дугова иностранству и тиме уштедео нашем народу врло крупне новчане цифре, које је раније непотребно плаћао.

Није лак задатак писати о организатору који је нашем унутрашњем политичком животу дао нове смернице и растеретио народ од многих намета, изналазећи нове изворе из којих ће се државни приходи црпети, а да народ од тога не осети никакве тешкоће.

Читав је проблем писати о човеку који је својом великом способношћу нашу домаћу индустрију подигао на нивоа коме се индустрија налази у иностранству, тако да је наша домовина у том погледу еманципована од туђина и постала важан индустријски фактор, способан за највеће и најкомпликованије индустријске потхвате.

Ко је имао прилику да посети Међународну аеронаутичку изложбу у Бе-

ограду, на којој је нарочито била запажена изложба нашег цивилног и војног ваздухопловства, морао се осетити поносним и гордим на своју домовину, јер је оно што је онамо било изложено у истини било величанствено, достојно дивљења и несумљив доказ да је наша држава и на томе пољу постигла колосалне резултате и да се одбрана домовине од напада из ваздуха налази у сигурним рукама, створена од нашег материјала и рукама наших вредних радника и трудбеника.

На све стране ничу нови путеви, граде се нове железничке пруге, усавшавају се индустријска предузећа. Једном речи пошло се сигурним кораком и добро изабраним путем у бољу и срећнију будућност.

Шта да се каже о нашој спољној политици?

Реалност је главна особина г. Др Стојадиновића, који се не заваравалужама и благодарећи томе наша спољна политика упуњена је здравим и сигурним правцем.

Фундирана на искреном пријатељству које постоји између наше Државе и наших великих Савезника, које је пријатељство запечаћено крвљу и костима наших и савезничких најбољих синова, наша спољна политика, резултирајући из искрених мирољубивих осећања нашега народа, упуњена је у правцу стварања пријатељства са свима народима који наше пријатељство желе.

Резултати постигнути у овоме правцу колосални су и за свакога очигледни.

Зар Београд, за који је некада у иностранству ретко ко знао, није постао важан међународни политички фактор?

Конференција месног и средског одбора Ј.Р.З. у Битољу одржане 14 јуна о. год.

На дан 14 пр. месеца одржана је врло успела коференција месног и средског одбора Ј.Р.З. у Битољу.

На овој конференцији били су присутни преставници свих месних одбора и пододбора са великим бројем других партиских пријатеља.

Претседник г. Косовић опширно је говорио о раду Владе г. Др М. Стојадиновића. Изнео њене успехе у унутрашњој политици, слободу коју је тај режим донео народу, о успесима у привредном раду, раду на културном и економском подизању земље, раду на сузбијање економске кризе у народу, нарочито истакао је колико је влада г. Др Стојадиновића енергично предузела све потребне мере, да земљу војнички припреми за евентуалне догађаје.

У вези са унутрашњом политиком, говорио је опширно о успесима у спољној политици. Истакао нарочито да је г. Др Стојадиновић чувајући старо пријатељство, успео да стекне нова важна пријатељства са Италијом и Немачком, истичући нарочито значај тога пријатељства у економском погледу.

Говорио је затим о свом раду у народној скупштини, истичући нарочито рад да се помогне Битољу и околини: Регулисање Црне реке, грађење железнице Битољ — Охрид и друге потребе.

Говорник је пажљиво саслушан. Цео рад му је одобрен. Конференција је једногласно и одушевљено одобрила успешан рад Владе г. Др Стојадиновић, како у спољној тако и унутрашњој политици.

Затим г. Косовић саопштио присутнима да је Бановински одбор Ј.Р.З. у Скопљу, одбацио самозвани одбор за реорганизацију странке у Битољу изабрат на конференцији 15 маја ов. год. сазвате од стране г. Чакаревића и других. Замолио је присутних да ову одлуку Бановинског одбора саопште члановима странке и да им скрену пажњу да се не дају варати од људи којима је циљ цепање странке Ј.Р.З.

По том је г. Косовић позвао присутне преставнике из села и града, да изнесу потребе свога краја, како би се зато затражила помоћ од Краљевске Владе.

По овом питању развила се дискусија у којој су учествовали много говорници. У принципу је усвојен предлог секретара г. Фикћа, да се за све захтеве упуту у Београд једна депутација од угледних преставника села и града, коју би предводио народни посланик г. Косовић.

Решено је да се од Владе тражи ово:

1) Да се из новог зајма отвори одмах кредит за регулацију Црне реке за које је већ по изражењу народних посланика г. Косовића и Тасића одобрена сума од 20 милиона динара

2) Да се тражи да влада одлучне рад на грађењу железнице Битољ — Охрид. Нагласио је Влади да је ширасирање шетнице извршена још пре неколико година после ослобођења, и умолио Владу да се одобрим пошребан кредит из новог зајма. Конференција верује да ће влада г. Др Стојадиновића примити ове захтеве као оправдане и пошребне за унапређење Битоља, ово у толико пре, што се у Битољу полаже велика нада у г. Др Стојадиновић, који је приликом свога доласка у Битољу по свечано обећао.

3) Подизање још једног магацина дувана за оvd. дуванску сјаницу, јер се та пошребна јако осећа да би сиротиња Битоља добила зајослење.

4) Да се у Битољу подигне болница. Јер је познато и г. Мин. Социј. поштинке и народног здравља и Банској Управи, да је данашња болница права срамота за град Битољ. Град од 30.000 становника има болницу у којој постоји само једна соба за специјално лечење, иначе сви болесници смештени су у две просторне

рије без икаквих хигијенских услова, где умиру и где озбиљна нега болесника и лечење није могућа, и да је срамота сјанцију једном показати ту болницу.

5) Да се у Битољу отвори једна стручно занатска или учитељска школа.

6) Да се тражи од меродавних, да се Битољу врати усјанове које су раније биле у Битољу а премештене су доцније у Скопље, који у велико напредује а Битољ од дан на дана опада, те правда захтева да се Битољу помогне, једна таква помоћ била би сјајносна за Битољ а Скопље не би осетило

тај губитак.

7) Да држава подигне нову зграду за осуђење, јер је данашња зграда право ругло.

8) Да влада одобри кредит од неколико милиона динара за довођење воде у појединим селима и за грађење артиљеријских бунара, јер ишање воде за извесна села поред Црне реке ваљдућа је пошребна у интересу здравља.

При крају говорио је о сузбијању штећних појава по интересу сјанке проузроковане у последње време од неких надријолишчара, и несумљивих пријати. сјанке.

»Наш комунални проблем«

Као грађанин ове вароши и познаваца прилика и општег стања у вароши, о развијању или опадању ове вароши, по ономе што лично знам и по сазнању од других, не могу а да не реагирам на самохвалисање данашњег претседника општине Г-на Робеа, који се баца блатом и потцењује све што је до сада ма ко за Битољ учинио, без обзира, да ли је то много више и боље но што је он и што ће многи други можда учинити, ма да он у ствари ништа није ни учинио нити је у могућности да учини, сем једино да се хвалише код оне шаке својих пријатеља, а остали необавештени народ обмањује и држи у заблуди.

И ако су ово требали да учине бар неки од оних које он нападе бивши функционери те исте општине, које он и највише напада, видим да се нико не појављује, у заштиту било лично својих, било општих интереса града Битоља; свакако из разлога што сматрају, да у опште са њиме не треба да полемишу и одговарају на тако неозбиљна његова тврђења.

Прво напомињем да Г-н Робе држи предавања у ствари ради хвалисања и испицања његовог рада, критикујући рад свих који су ма шта за Битољ урадили. Не објављује широј јавности дискусију, бојећи се критике и протеста, те му та његова посела посећују само неколико личних пријатеља и оно службеника који морају доћи, али ћутати и одобравати све, да не би изгубили службу од које зависе.

Битољски повремени лист «Нови Сјај» у своме броју 47 и 48 објавио је ових дана један чланак под насловом «Наш комунални проблем».

Овај чланак обухватио је скоро цео лист. И ако име писца није објављено, и пак је јасно, да ако га није написао сам претседник г. Робе онда га је свакако написао неки његов интимус инспирисан од њега. Свакако не уредник листа, јер се на први поглед може констатовати, да је писац велики демагог, пун смелости и безобзиран, када свесним грађанима ове вароши баца прашину у очи, обилази истинитост стања ствари сматрајући их за наивне људе, који би требали да прогутују незажвакану ову бајку. Али г. писац заборавља да има посла са веома бистрим и оштроумним а у великој мери интелигентним народом, што је општа одлика свих нас Јужносрбијанаца да и најпростији човек тачно зна што се до данас па и данас урадило и ради на тим комунално-привредним проблемима ове вароши.

Писац се страшно вара ако мисли да ће на овај начин популарисати данашњег претседника, јер данас у Битољу чак и шегрти знају од куда долази економско-привредна декадација ове вароши.

Смаграм за излишно говорити о прератном економско-привредном стању Битоља, када је имао 70000 становника, као доминирајући град на југу у трговачком погледу, имајући све до Велеса Кичева, Водена и Драча што је било упућено на Битољ, већ говоримо о послератном Битољу са 30000 становника и са његовом суженом околином.

Битољ сав разрушен и опустошен, што није случај скоро ни са једним већим градом у Југославији, одма после рата имао је задатак, да се скоро изнова изграђује и обнови. И збиља он тада, када је било благостање, сам без ичијег помоћи успео је да за кратко време на својим рушевинама обнови ранији свој изглед и још подигне неколико модерних зграда, те је до 1926 год. потпуно реновиран.

Његова комунална привредна политика текла је нормално све до 1929 године, до укидања жупаније, финансијске дирекције, обласне скупштине и тд., а по том и наступ светске кризе која је погодила поред целе наше земље највише наш град, и од тада па све до сада он се налази у економској агонији.

Када већ знамо од када почиње декадација, онда долази оно природно питање:

Шта је предузето у почетку појаве те декадације па све до данас, те да се спречи неминовна пропаст ове вароши?

Да није ништа предузето око тога питања, то је једна јавна и непобитна истина. Да се је могло и хтело што преузети још у почетку па и доцније, да се спречи ово нагло опадање и пропадање ове вароши и то је једна непобитна истина.

И када је овако, поставља се питање: ко је за све ово крив? Ко је тај који је могао Битољу помоћи и спречити његово опадање, а то није хтео учинити?

Искључује се свака претпоставка, да су за то криве тадашње општинске управе, јер пре свега оне нису компетенте и позване као нестручне да решавају овакве проблеме, и дрго што су онда имале пуне руке посла око регулисавања социјалних питања, појављених у вези са овим јаким економско-привредним потресом, који је створио огроман број сиротиње и беспосличаре, бринући се за њихове најужније потребе. Поред овога од тада датира и оно фамозно општинско персонално питање на коме су све раније општинске управе падале а изгледа да и ова садашња општинска управа од тога тешко болује и већ се налази у агонији, те није искључено да и она на овом истом питању скоро падне.

По мом скромном мишљењу и по ономе што изводим из разних привредно-економских листова, поправљање економско-привредног стања једној вароши припада првенствено, а може се рећи и искључиво, трговачко-индустријским коморама и удружењима која су полувзаничне установе, повлашћене и заштићене разним законима и уредбама. Према томе специјално за Битољ било је трговачко удружење дужно постарати се, да сазна од куда долази ово опадање и пропадање ове вароши и по том предузме све потребне мере да то зло спречи. У оваквим случајевима оно позива сва друга удружења а преко њих грађанство у јавне конференције и зборове, те да се сви посаветују и претресу то болно питање, а баш трговачко удружење као најјаче даје упутства за предузимање потребних мера и преко меродавних фактора тражи отклањање онога зла које је највише допринело опадању вароши и истовремено тражи, да се издејствује хитна помоћ за поправку тога тешког стања.

Баш то трговачко удружење било је позвано да преко својих јавних гласила а специјално по стручним листовима упозна јавност и опомене меродавне на пропаст свога града и тиме учини апел код владајућих режима за хитну заштиту и помоћ, нарочито када је у питању Битољ, чији су историјат и заслуге познати и у најудаљенијем кутлу наше домовине. Ово је удружење имало да саставља депутације од честитих грађана свих стаљежа и шаље их на меродавна места са претсавницима, сенаторима и посланицима, који би носили резолуције донете на конференцијама и скупштинама, те да на тај начин издејствују неопходну заштиту и помоћ.

Да је ово заиста дужност првенствено трговачког удружења, то се може на први поглед видети у свима листовима трговачких и разних привредно-економских институција, где објављују читаве чланке о мерама које предузимају за економско-привредну одбрану и подизање њихових вароши.

Напоменућу само један пример са градом Скопљем, чији се привредно економски напредак има приписати првенствено трговачко-индустријској комори, што је Скопље, које пре рата било далеко иза Битоља, толико напредовало, да више не личи на оно старо Скопље.

Шта је урадило наше трговачко удружење опште за побољшање општег стања у овоме граду?

У том удружењу пуних 10 година имали смо секретара и стручно образованог човека, који је по самом позиву у сваком удружењу душа истог, а код нас још и сручњак, па бар у колико је мени познато

а сматрам да и целом Битољу, сав његов рад и стручност састајала се у томе да сваког месеца прима не мање него 2500. дин. на име награде за свој стручни рад. Његов сручни рад састојао се у обичном пискарању ради протоколације разне фирме и за личну награду. Ништа друго тај секретар није урадио ни за удружење ни за град у опште.

Тај бивши секретар, није нико други но данашњи претседник општинске управе, који све раније поништава и критикује а у првом реду себе и удружење које је толико година водио.

Сматрам да је скоро свима познато, да је он био извесно време секретар трговачке коморе у Скопљу, одакле је разрешен као неискусан, што му је највећа квалификација и какав се показао и у нашем удружењу. „Нови Сјај“ тога секретара као Др. неке високе комерцијалне школе у иностранству које он до данас није нигде на делу показао, уздиже и кује га у евезде.

Ја овде питам тога Г-на бившег секретара, да ми одговори јавно на следећа питања:

1) Шта је предузело његово удружење за спречавање одласка из Битоља неколико државних установа?

2) Да ли је он баш као стручњак знао каквог је потрошног капацитета за Битољску чаршију и сељачке производе биле ове установе које су могле и требало и данас бити у Битољу, да је имао ко о томе да поведе рачуна?

3) Да ли је он позвао трговце и остале привреднике ове вароши тада на какву конференцију и изнео важност овог губитка и тражио да се донесе каква резолуција, која би се споразумно са посланицима и сенаторима и једном депутацијом од неколико честитих грађана предала надлежнима и тражила заштиту интереса града Битоља?

4) Да ли је он, односно удружење које је водио, учинио и шта, да се у замени за изгубљеном жупанијом, финансијском дирекцијом итд. у Битољу, доведу друге установе које би бар у неколико надокнадиле тај губитак?

5) Да ли је он нешто предузео онда, када су сва удружења из целе земље устала за решавање земљорадничких дугова и дугова ситних трговаца и занатлија?

6) Да ли је он уопште као прво позван и по својој стручности дужан, ако је уопште има, испитао бољешљиво економско-привредно стање Битоља и предлагао и захтевао да га о томе помогну тадањи посланици и сенатори па да су га ови одбили? Или је чекао да он постане посланик или претседник општине па да уређи Битољ?

7) Да ли је он са својим удружењем што предузимао да Битољ не изгуби особље железничке ложионице са неколико фамилија које су се скоро иселиле за Велес, чиме је Битољ опет доста изгубио?

8) Да ли је и шта предузео око унапређења туризма ове вароши, која је по свом положају, прошлости и знаменитостима међу првима у Југославији?

Свима је познато да од свега овога ништа није учинио, а знају и виде како се он правда за сав тај свој нерад, да су му увек криви посланици и сенатори и тд.

Сасвим је разумљиво што се окомио на садање посланике, јер је он поодавно имао жарку жељу да их замени, и та амбиција је повећана када је дошо на садањи положај, али је мало неразумљиво, што њему нису ваљали ни ранији посланици, као г.г. Кумануди, пок. Ацко Трајковић, Никола Марковић, Алтипармаковић, Протић и тд.

Да је дужност трговачког удружења, да се стара о привредно-економским проблемима овога града, потврдило је баш Битољско трговачко удружење, када је и ако остало без стручног секретара, поводом смањења возне тарифе на узаном колосеку Скопље—Охрид, врло добро схватило конкуренцију према тарифи нормалног колосека Скопље—Битољ и осетило се овим погођено, па одмах је сазвало конференцију, изабрало депутацију, који су сместа отишли у Београд и у пратњи свих садањих посланика и бивших сенатора (које господин Робе назива гробарима) обишли све ресорне министре и тражили смањене возне тарифе. Што нису постигли позитиван резултат, није кривица г.г. посланика и сенатора, чему су најбољи сведоци чланови те депутације, јер Г-н Министар саобраћаја стао на становиште, да се не може сравнити тарифа узаног колосека са нормалним колосеком где се превози стотруком више робе.

Овој депутацији био је на челу Г. Дафковић претседник трговачког удружења као и Г. Нале бив. претседник истог удружења са још неколико гросиста и извозника из Битоља, који су сви данас одани сарадници Г. Робеа, његови већници и протежери. Али шта бива? Ови депутанти, неуспевши да реализују ову трговачку манипулацију, која је директно тангирала неколико гросиста, међу којима г.г. Давковића и Нале, они су се побринули за себе и разишли по Министарствима, те тако један је тражио повластицу за увоз сувог грожда и смокава, а други за извоз коње и мазги.

Ево видите Битољци како они знају да је трговачко удружење позвано старати се о оваквим питањима када се тиче њихових личних интереса.

Ти су људи који су заједно са Г. Робеом водили комунално привредну политику града Битоља, односно који је нису никада водили, в.ћ су се једни борили за политички престиж и тражили да још као недорасли постану посланици, а други за свој лични материјални интерес.

Битољци, од оваквих данас зависи судбина нашег мученичког Битоља. За њих појединце декаденција и опадање вароши добро је дошла. Док је секретар г. Робе грицкао 2500 динара месечно и пискарао око протоколације трговачких фирми и вађења разних дозвола, зарађујући тако и других 2000 динара месечно, дотле претседници његови, а данашњи већници, водили су своју личну политику, богатали се и покупували за багателне цене непокретна имања, а док ситни трговци затварали своје радње, ови отварали поред својих постојећих и друге велике радње друге бранже.

Пишче „Сјај“! привредну декаденцију не може да реши само изградња железничке пруге Битољ—Охрид нити концесија електро-индустрије и ако је можда и ово потреба другог реда. Јер треба знати да данашњи беспосличари у Битољу нису обични радници од пијука и ашова, већ бивши ситни трговци, занатлије, њихови помоћници и калфе. Они су неспособни да реде пијуком и ашовом на изградњу железничке пруге. Још је срећа што су око две трећине таквих упослени у овд. дуванској станици, иначе да овога није, онда би тек имали праву слику о још већој беди у Битољу.

Што се тиче примедбе писца о политичком експонирању општинских управа, ја смело тврдим, да ни једна општинска управа до да нас није се токико експонирала политички и партизански као данашња. Данашњи претседник постављен је на тој политичкој бази. Он је уверавао извесне политичаре, како је вођ опозиције, и ако за време избора није гласао за опозицију а то се може врло лако видети у изборним списковима и да већина тих његових припада опозицији, зато што нема свог преставника у општини а првенствено на челу управе да буде способен човек на пр. Он.

Ево на тај волшебан начин Г. Робе је успео да дође на претседничко место. Ја према овоме питам писца, ко је од досадањих преставника био толико политичко партизански експониран, као што је Г. Робе?

Он је одмах по доласку на власт покушао да организује некакву омладину, и прва му је дужност била, да отпусти преко 140 ваљаних, квалификованих и фамилијарних службеника, да би поставио своје људе са којима би постигао циљ око организовања омладине. Али се грдно преварио. Покушај му је био још у почетку бесплодан, јер сем општинских службеника нико му други није пришао. Када се пак појавило питање конкордата и пронеле разне верзије о слабљењу владајућег режима, он је одмах почео да кокетира са водећим опозиционарима: Овоме је најбољи доказ, што он као преставник странке којој кобајаги припада (Ј.Р.З.) до пре кратког времена, није носио ни значку те странке, већ се у опште држао резервисано што народ вели: „Помози бог на све стране“.

Тај партизански фантом, када је осетио да нема никога уза се преврнуо је лист па пошао је у села да тамо бере мед. Имајући на расположењу општински аутомобил и бесплатан бензин обишао је ваљда свако село у циљу агитације, али не за странку већ за самог себе. Питам писца сматра ли овакав рад за добар и користан и у општем интересу вароши или је овакав рад не само за критику већ и за осуду?

Да сада видимо шта је овај Г-н урадио

на комунално-привредној политици ове вароши за 18 месеци од како је на управи општине.

Опште је познато, сем што је подигао један модеран енглески клозет у још необрађеном парку и за искључиву употребу радника тога парка и три бетонске капије које је подигао у овом такође парку необрађеном и необрађеном, где је поставио и неколико клупа, које је писац оног летка није видео услед корова, које је једино за сада краси овај парк, под милим богом ништа друго није учинио.

Чуди ме да је имао куражи и да покуша да необавештеним грађанима објашњава и себи приписује успехе бившег претседника г. Драгића Пауновића.

Покушао је да себи припише заслугу за милион и шестотина хиљада динара, које је г. Пауновић издејствовао од државе и то: 1.200.000 динара за коцкасту калдрму од царинарнице до Охридске улице и 400.000 дин. за водовод.

Док је бивши претседник г. Пауновић имао овај успех са г. послаником Косовићем и још много што шта учинио за Битољ за 17 месеци последњег претседниковања, потрошио је свега 7000 динара на име путних трошкова. Док међутим г. Робе за 18 месеци потрошио је 30.000 динара на путне трошкове, па бар да је вешто корисно учинио за град и грађане, нека му је хвала, али је он учинио само то што је хватао везе и правио познанства, да се боље политички пласира и да му ее продужи живот на овом положају који му је прилично угодан.

Цео овај и овакав рад претседника г. Робеа, може се комотно назвати деструктивним и штетним по политичке и економско-привредне интересе града Битоља, али то његови већници не виде, не знају, или виде и знају, па му одобравају и ћутке преко тога прелазе.

Што се тиче електричног питања, које је врло осетљиво, покушао је да га реши и г. Робе. Прво је одбио да исплати централи у трошену струју те је централа обуставила рад и варош остао у мраку близу недељу дана. Г. Робе поводом овога сазвао је на предавање грађане, јер сваки његов извештај назива предавање, и изложио је своје гледиште по овој ствари. Али на велико запрепашћење грађанства, он је већ сутра дан исплатио дуг централи и варош добила осветљење. Шта је било и како је дошло до оваквог обрта, то он још није грађанству објаснио.

Он сада, када је при истеку рок концесије и када ће општина добити бесплатно осветљење, намерава да подигне нову централу у Битољу, односно Битољске задуже са не мање већ округло 8 000 000 динара. Општинско веће изгледа да је већ одобрило овај за Битољ катастрофалан зајам, јер није мислило да овим задужеје и своје праунуке, јер док се ова сума не отплати, а нарочито под данашњим приликама, Битољ није у стању да поред осталих терета плаћа и интерес на ову огромну суму. Али ако су г. г. већници ово свесно одобрили, онда нека изволе лично и гарантовати за овај дуг и камате, својом сопственом имовином а не имовином целог грађанства, које и тако већим делом тешко животари.

Што се тиче подизања водовода, опште је познато а ја тврдим да га неби данас користило ни 10%, грађана из разлога што ће инсталација коштати свакога много, а њу нису у стању да уведу у својим становима огромна већина, те ће се и даље народ служити као и досада са такозваном „богословском водом“. Такође се зна да и сада један повећи део сиротиње не користи ни електрично осветљење из разлога што не може платити инсталацију, те се служи другим јефтиним осветљењем, а то раде и они који имају инсталацију а прекинуту им је веза услед тога што нису у стању да плате.

Када је ово овако, онда је градско веће страшно погрешило што је прихватило овај предлог г. Робеа и одобрило задужење. Питам их шта ће бити ако се једнога дана укине општинска трошарина на коју се највише рачуна за реализовање овога дуга, и заведе прирез као што је то већ примењено у многим варошким општинама? Одакле ће се тада наћи извор за отплаћивање камате и ануитета овога дуга? Јасно је да ћемо све ово плаћати ми грађани града Битоља и то обавезно, јер нас је задужило меродавно веће овога града, које нас све представља.

Поред овога данашњи г. претседник врло је галантан у расипању општинске имовине. Приликом склапања новог буџета, није смањено своју плату која је за њега, с обзиром што је момак, доста велика, него је покушао да је повиси. На беспотребна и некорисна по интересе општине, путовања за ово време од годину и по дана утрошио приближно 30.000 динара. За безразложно и незаконито отпуштање службеника, платио је накнаде и дангубе близу 50.000 динара. Општински аутомобил употребљава и троши бензин за своју личну агитацију и како сам тврди обилази по селима свадбе и славе, које раније пре но што је постао претседник никад није обилазио.

Што се тиче туристичког унапређења ове вароши, и ово питање не спада у делокруг општинске управе но удружења туристичкој »Југ«. У овом удружењу најжалост налази се опет већник и протезер г-на Робеа г. Дафковић, који за две године откако он претседава није друго ништа урадио за унапређење туризма сем то, што је у канцеларију »Путник« упустио једног свог рођака из Велеса, и што је потпретседник тога удружења Г-н Нићифор Јевтић, токође већник и протезер Робеа, издејствовао себи туристичку субвенцију од државе и разне повластице о смањењу државних такса за свој хотел.

Што опет су ти исти, па исти, који се старају односно нестарају за унапређење овог бедног Битоља.

Односно подизање градске болнице, писао предлаже један тешко изводљиви план, а то је да се зграда где је смештена електрична централа претвори у болницу. А то је неизводљиво све дотле док се питање електрике не реши. Из свега овога види се тенденција да он са оваквим фантазијама ствара извесну рекламу и ништа више. Јер када би мислио реално, онда би требао предложити практичнији план као што је предлог Г-на Драгића Пауновића, да се градска болница подигне код старе болнице »Благовести« с тим да се од државе издејствује два милиона динара за њену изградњу. Ето тај план може бити користан за град Битољ.

Даље он је на последњем његовом предавању изнео стање општинског рада и тврди следеће:

1) Да је додељено 300.000 динара на име помоћи сиротињи док међутим додељено је свега 120.000.

2) Он критикује бившег председника г-на Пауновића, старог човека и болесног, што је употребљавао општински ауто између куће и канцеларије, а заборавио да напомене том његовом скупу његову незакониту употребу општинског аутомобила, којим он обилази славе и свадбе по околним селима.

3) Он критикује Драгића Пауновића што је за 17 месеци потрошио 7.000 динара на име путовања и донео Битољу поред других користи и суму од 1.600.000 динара државне помоћи, док је заборавио, да каже да је он г. Робеа за исто толико време потрошио близу 30.000 динара на путовање а ништа Битољу корисно није донео.

4) Критикује Г-на Пауновића што је трошио општински новац ва улепшавање Александровог брда, јединог места за излет и одмор грађана које привлачи и странце, а он подигао клозете и бетонске капије па да кажемо и клупе које се слабо виде.

5) Обманује народ када тврди да су калдрмисање коцкастим каменом, од царинарнице па до краја Охридске улице, као и раднови око водовода и набавке водоводних цеви дело његово, јер су та питања решена и свршена од раније општинске управе на челу са Г-н Пауновићем а уз помоћ народног посланика Г-на Косовића.

6) Овај Г-н, да се блажије изразим обилази истину, када каже да је решење спортског игралишта његово дело, када се зна да је Г-н Пауновић ово решио на тај начин, што је војсци уступљена једна башта иза касарне 46 пука у замену за игралиште.

7) Обманује грађане када тврди да је предвидео једино он, разне суме у новом буџету за јавне радове, ма да је позната ствар и најпростијем човеку да су то исте позиције које се обавезно предвиђају у сваком годишњем буџету. А ко у ово не верује нека сравни буџет Г-на Робеа са ма којим ранијим, па ће се уверити, да је он само копирао раније буџет а ништа његово ново није унео.

8) Обманује грађане када тврди, да са задужењем од осам милиона динара мисли да изврши корисне радове и запосли беспослене, јер не само да то није корисно већ је и веома штетно задужити општину са овом огромном сумом и то за подизање некакве електричне централе када се већ зна да општина кроз годину дана добива бесплатно осветлење. И када се зна, да је г. Пауновић преко Министарства трговине био издејствовао код државне железаре да општина добије водоводне цеви у вредности милион и петстотина хиљада динара на дугорочну беспкаматну позајмицу.

9) Колико је он добар, паметан и стручан финансијер, види се по томе, што до скоро своју плату да не би изгубио камату на ту суму, уредно примао првог или другог у месецу, док остали сиромашни службеници не могу своје

мизерне плате да приме ни до пола текућег месеца.

10) Он намерно крије од грађанства његов нерад око свршавања неколико корисних и рентабилних радова за град Битољ, већ започети од бившег председника општине Г на Драгића Пауновића, који је још у 1937 године добио од Банске Управе на име поклона Рентгенов апарат. Тај апарат налази се убачен у магацин и г-н Робе још није нашао за потребно до данас за 18 месеци да га инсталира. Од тог апарата несумњиво, је да би грађанство имало пуно користи зато што би се сиротиња бесплатно лечила а остали грађани за мало паре користили би се њиме.

11) Такође он изгледа од зависти не довршује транзитни магацин, који је г-н Драгић Пауновић подигао а од кога би како трговина тако и општина имала користи. Па ако од зависти он то не ради, но троши општински новац на радове које би Битољу били потребни после дуго година, онда значи да он то не ради можда зато што избегава да донесе штету онима који имају своје приватне магацине, растурене по вароши и неподесне да се подвргну контроли.

12) Произвођаче дувана, који данас у Битољу доста доприносе сузбијању незапослености великог броја радника и од производње дувана велике суме новаца бацају у Битољску чаршију, у место да он помогне њихову акцију и окуражи њихов рад, он им је на против увелико нанео сметње приликом издавања општинских уверења.

13) У место да грађанству ове вароши олакша општинске терете, он их је одмах по његовом доласку оптеретио са 0,20 д по киловату на утрошену електричну струју.

14) И ако су цене брашна од извесног времена појевтињене, он дозвољава да се и даље хлеб продаје по истим ценама, које су велики терет за свакога, а нарочито за сиротињу.

Ево Вам Битољци једна јасна слика да наше општинске управе на челу са Г-ном Робеом и његовим већницима као и са потпретседником Г. Чакаревићем, који је за прљава дела отпуштен из државне службе и за кога његова тетка много што шта прича по вароши.

Многи Битољци знали су унапред да од ових људи ништа корисно не би видео Битољ. Али има доста њих који их нису познавали и тврдили на разне начине да они имају какву способност, па када све ово прочитају увериће се и они да од њих, сем штете ништа друго не може да се очекују.

ЗАКЉУЧАК:

Када нам је већ јасно да Општинска управа, Трговачко удружење и Туристичко удружење нису компетентни ни способни да решавају наш комунално-привредни проблем, зато што су на челу људи као Г-н Робе страшни партизан, себичњак и човек који од сувише уображености налази се у конфликту са свима онима који својим звањем и ауторитетом могу много што шта да учине у остварењу пуно корисних по Битољу радова, и људи као Г-на Чакаревић, Давковић, Нале, Нићифор Јевтић и других који сем својих личних интереса за друго ни мало не маре, онда ја предлажем следећу солуцију једину корисну за унапређење комунално-привредног питања и спасавања града Битоља од брже и веће пропасти а то је:

Да грађани вароши и села ојачају Југословенску Радикалну Заједницу једину спасоносну за целу Југославију а нарочито за наш град Битољ и да кроз њу траже остварење ових главних потреба за наш град и његову околину:

1) да се из новог зајма отвори одмах кредит за регулацију Црне реке за које је већ по тражењу народних посланика г. Косовића и Тасића одобрена сума од 20 милиона динара.

2) да се тражи да Влада одпочне рад на грађењу железнице Битољ — Охрид. Нагласити Влади да је трасирање те пруге извршена још пре неколико година после Ослобођења, и умолити Владу да се одобри потребан кредит из новог зајма. Влада г. Д-р Стојадиновића примиће ове захтеве као оправдане и потребне за унапређење Битоља, ово у толико пре, што се у Битољу полаже велика нада у г. Д-р Стојадиновића, који је приликом свога доласка у Битољ то свечано обећао.

3) Подизање још једног магацина дувана за оvd. дуванску станицу, јер се та потреба јако осећа да би сиротиња

Битоља добила запослење

4) Да се у Битољу подигне болница. Јер је познато и г. Мин. Социј. политике и народног здравља и Банској Управи, да је данашња болница права срамота за град Битољ. Град од 30.000 становника има болницу у којој постоји само једна соба за специјално лечење, и наче сви болесници смештени су у две просторије без икаквих хигијенских услова, где умиру и где озбиљно неговање болесника и лечење није могуће, и да је срамота странцу једном показати ту болницу.

5) да се у Битољу отвори једна стручна занатска и 1 учитељска школа.

6) да се тражи од меродавних, да се Битољу врате војне установе које су раније биле у Битољу а премештене су доцније у Скопље, које у велико напредује а Битољ од дан на дана опада, те правда захтева да се Битољу помогне, а једна таква помоћ била би сјајна за Битољ а Скопље неби ни осетило тај губитак.

7) да држава подигне нову зграду за осуђенике, јер је данашња зграда право ругло.

8) да Влада одобри кредит од неколико милиона динара за довођење воде у појединим селима и за грађење артерских бунара, јер питање воде за извесна села поред Црне реке в јућ је потреба у интересу з равља.

Битољци, само тако могу се решити најважнија и болна питања нашега града и само на тај начин можемо се спасити од ове данашње беде.

Оставимо дакле, да г. Робе са његовим друштвом живи у илузијама и фантастичним теоријама.

Будимо реални и практични. Избегавајмо савете ситих и личних. Јер као што народна изрека каже; „Сит гладноме не верује“.

Целокупна галантерија Чика Мате Хаџистојчевића

где ће се сваки снабдети по најсолиднијим ценама.
БЕЗИСТЕН

ШТОФАРСКА РАДЊА ЛАЗАР СРБИНОВИЋ

снабдевена је са одличним домаћим штофовима фабрике
Владе Теокаревића и Комп. Параћин
Цене солидне
Чиновницима и пензионерима
даје робу на одплату.
ул. Булевар бр. 159

Велика трговина стакла и коже

Ђорђе Србиновића

снабдевена је најбољом робом
Цене врло солидне
ул. Папуцијска 5